

Ünvanlı sosial yardım aztəminatlı ailələrə dövlət qayğısıdır

Prezident İlham Əliyevin tapşırıqları əsasında son illər aparılan ardıcıl islahatlar sosial müdafiə sisteminin bütün istiqamətləri üzrə mühüm irəliləyişlərə imkan yaradıb. Bütün bunlar ölkəmizdə sosial inkişafın davamlı xarakter aldığını göstərir. Bu kontekstdə aztəminatlı ailələrin sosial rifahının yaxşılaşdırılması, gündəlik ehtiyaclarının ödənilməsi və həyat səviyyəsinin yüksəldilməsi istiqamətində məqsədyönlü işlər aparılır.

Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin icra etdiyi ünvanlı dövlət sosial yardım proqramı aztəminatlı ailələrə dövlət qayğısının mühüm formasıdır. Ünvanlı yardım alan ailələrin sayı 2018-ci ilə nisbətən ötən dövrdə 2 dəfəyə yaxın artıb. 2026-cı ilin 1 yanvar tarixinə 76,1 min ailə (336 min nəfər ailə üzvü) ünvanlı yardımla təmin edilir. Eyni zamanda, ünvanlı dövlət sosial yardımının təyin edilməsi məqsədilə dövlət büdcəsi ilə birləşərək hər il üçün təsdiq olunan ehtiyac meyarı 2018-ci ilə nisbətən 2,3 dəfə artırılaraq 130 manatdan 300 manata çatdırılıb. Ünvanlı yardımın hər ailəyə düşən orta aylıq məbləği 2018-ci ilə nisbətən 2,4 dəfə artaraq 175 manatdan 422 manata çatıb.

Prezident İlham Əliyevin sərəncamına əsasən, ötən ilin dekabr ayında Dünya Azərbaycanlılarının Həmrəyliyi Günü və Yeni il bayramı münasibətilə 30 dekabr tarixinə ünvanlı sosial yardım alan ümumilikdə 76 min 103 ailənin hər birinə (337 min 932 nəfər ailə üzvü) Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin tabeliyində Dövlət Sosial Müdafiə Fondu tərəfindən 200 manat birdəfəlik maddi yardım ödənilib.

Qeyd edək ki, son illərdə ölkəmizdə həyata keçirilən sosial islahatlar çərçivəsində bu sosial yardım proqramı təkmilləşdirilib. Bəs, ünvanlı sosial yardım almaq üçün müraciət proseduru necədir, hansı şərtlər tələb olunur? Hansı ailələrə yardım verilir və məbləği necə müəyyənləşdirilir?



Nazirliyin İctimai Şurasının sədri Elşad Məmmədov bildirdi ki, ünvanlı sosial yardım alınması üçün müraciət forması son illər xeyli sadələşdirilib. Sosial yardımın alınması üçün ailə tərkibi haqqında elektron qaydada müraciət olunur və ərizə bəyannamədə ailə tərkibi, gəlirləri, əmlakı barədə qeyd edilən məlumatlar müvafiq qurumların informasiya sistemləri və ehtiyatları ilə xüsusi proqram təminatı vasitəsilə uzlaşdıraraq yoxlanılır.

Bu zaman gəlirlərin ailənin adambaşına ehtiyac meyarından aşağı və yuxarı olması müəyyən edilir. Sosial yardım üçün müraciətdən əvvəlki son 12 ay ərzində orta aylıq gəliri aşağıdakı səbəblərdən hər bir ailə üzvü üçün ehtiyac meyarının (2026-cı il üçün 300 manat) məcmusundan aşağı

olan aztəminatlı ailələr sosial yardım almaq hüququna malikdirlər. Yardım təyin edilərkən ailə üzvünün əmək qabiliyyətini itirməsi, ailənin əmək qabiliyyətli üzvünün orqanizmin funksiyalarının 81-100 faiz pozulması əlilliyi olan uşağa və ya 8 yaşına çatmamış uşağa qulluq etmə, ailənin əmək qabiliyyətli 23 yaşadək üzvünün əyani oxuması, ailənin əmək qabiliyyətli üzvünün işsizlikdən sığorta ödənişi alması, ailə üzvünün vəfat etməsi, ailə üzvünün məhkəmə tərəfindən itkin düşmüş və yaxud ölmüş hesab edilməsi, ailə üzvünün azadlıqdan məhrum edilməsi, ailə üzvünün olduğu yerin məlum olmaması kimi məsələlər nəzərə alınır.

Ərizə-bəyannamədə qeyd edilmiş məlumatlar e-sistem tərəfindən bir çox qurumların informasiya bazalarındakı məlumatlar əsasında avtomatik qaydada yoxlanılarkən məlumatlarda uyğunsuzluq aşkar olunmadığı halda ailənin məişət şəraiti yoxlanılır. Yekunda yardımın təyin edilib-edilməməsi barədə elektron qaydada qərar qəbul edilir və bu barədə ailənin təmsilçisinə məlumat göndərilir. Onu da vurğulayım ki, son illər ünvanlı yardımın təyinatı şərtləri xeyli yumşaldılıb. Məsələn, artıq ailənin götürdüyü kredit ünvanlı sosial yardım təyinatına maneə yaratmır. Yaxud müraciət edən ailənin adambaşına düşən kommunal-rəbitə xərclərinin orta aylıq məbləğinin ölkə üzrə yaşayış minimumuna nisbəti əvvəllər 10 faizdən çox olmamalı idisə, indi bu nisbət 15 faizə çatdırılıb.

Bu tədbirlərin davamı olaraq, 2024-cü ildə Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi tərəfindən “Ünvanlı yardım” elektron sistemi yenidən qurulmaqla ünvanlı sosial yardım proqramına müraciət proseduru daha da təkmilləşdirilib. Yəni ünvanlı



yardım üçün müraciət edən şəxslərdən ərizə bəyannamədə ailə üzvlərinin pensiya, müavinət, təqaüd, kompensasiya, işsizlikdən sığorta ödənişi almaları, əməkhaqqı üzrə gəlirlər, tələbə, şagird, işsiz, keçmiş məcburi köçkün, hərbi xidmətdə, cəzaçəkmə müəssisəsində olması, daşınmaz əmlakı, torpaq pay mülkiyyəti, sahibkarlıq fəaliyyəti, nəqliyyat vasitəsinin olması, kommunal xərcləri, telefon nömrələri, əlilliyinin olması, əlilliyi olan şəxsə, 3 yaşadək uşağa qulluq etməsi və s. məlumatların qeyd edilməsi tələb olunur.

Bu məlumatların müvafiq qurumların informasiya sistemlərindən əldə olunduğunu deyən Elşad Məmmədov qeyd etdi ki, ünvanlı yardım almış ailə yardım üçün təkrar müraciət etdikdə əgər ailə tərkibi və yaşayış ünvanı dəyişməyibsə, ailədə ailə başçısını itirməyə görə pensiya və ya müavinət alan, I dərəcə, yaxud II dərəcə əlilliyi olan iki və daha çox ailə üzvü, üç və daha çox uşaq varsa, həmin ailənin maddi-məişət şəraitinin müayinəsi aparılmadan da yardım

təyin olunub-olunmamasına dair qərar verilir.

Ünvanlı sosial yardım almaq üçün müraciət edilən ayın 1-dən etibarən 1 il müddətinə təyin olunur. Bir il ərzində ünvanlı sosial yardım almış ailə yenidən müraciət edə bilər. Ünvanlı dövlət sosial yardım proqramı aztəminatlı ailələrdəki uşaqların effektiv sosial müdafiəsinə təminat yaradır. Təsədüfi deyil ki, bu gün ünvanlı dövlət sosial yardımını təyin edilmiş ailələrin üzvlərinin yarısından çoxu uşaqlardır.

Hazırda aparılan sosial siyasət cəmiyyətin hər bir fərdini əhatə edir. Bu siyasət ölkə vətəndaşının rifahının yaxşılaşdırılmasını, sosial cəhətdən həssas qrupların, aztəminatlı ailələrin etibarlı sosial müdafiəsini təmin edir. Məsələn, özünüməşğulluq proqramı vasitəsilə ötən dövrdə 100 mindən çox şəxs üçün kiçik ailə təsərrüfatları yaradılıb.

Mustafa Kamal